

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 238/06-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. I. M., B., zastúpeného advokátom JUDr. R. K., P., ktorou namietal porušenie svojho základného práva nebyť stíhaný inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 77/05, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. I. M. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. mája 2006 doručená sťažnosť JUDr. I. M., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. K., P., ktorou namietal porušenie svojho základného práva nebyť stíhaný inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) a podľa čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej aj „listina“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“) v konaní

vedenom pod sp. zn. 3 T 77/05. Faxové podanie doručené ústavnému súdu 22. mája 2006 doplnil sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu originálom písomného vyhotovenia sťažnosti z 22. mája 2006 doručeným ústavnému súdu 23. mája 2006.

Sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu v sťažnosti uviedol, že 18. decembra 2002 bolo rozhodnutím Úradu inšpekčnej služby PZ Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „policajný orgán“) podľa § 160 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) pod sp. zn. ČTS: UIS-60/KOK-2002 začaté trestné stíhanie pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa ustanovenia § 158 ods. 1 písm. a) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov platný do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu s trestným činom ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona. Následne (19. decembra 2002) bolo rozhodnutím policajného orgánu sp. zn. ČTS: UIS-60/KOK-2002 podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie aj pre trestný čin neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249aa ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) vydal 30. decembra 2002 opatrenie č. III Spr. 67/02-209, na základe ktorého začal vykonávať dozor v uvedenom trestnom konaní prokurátor Vojenskej obvodnej prokuratúry Bratislava (ďalej aj „vojenský prokurátor“), a to aj napriek tomu, že uvedené opatrenie ho k vykonávaniu dozoru v trestnom konaní neoprávňovalo.

Uznesením policajného orgánu z 5. mája 2003 bolo v uvedenom konaní sťažovateľovi okrem iného vznesené obvinenie pre trestný čin neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249aa ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Ďalším rozhodnutím policajného orgánu z 25. mája 2004 bolo

sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom ublíženia na zdraví podľa ustanovenia § 221 ods. 1 Trestného zákona.

Dňa 31. mája 2005 podal vojenský prokurátor na sťažovateľa obžalobu pre trestný čin neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249aa ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa ustanovenia § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom ublíženia na zdraví podľa ustanovenia § 221 ods. 1 Trestného zákona. Obžaloba bola podaná na okresnom súde, pred ktorým je konanie vedené pod sp. zn. 3 T 77/05. Okresný súd nariadil vo veci hlavné pojednávanie, ktoré sa konalo 21. marca 2006 a 11. mája 2006 za prítomnosti prokurátora Vojenskej obvodnej prokuratúry Bratislava.

Sťažovateľ namieta, že v označenej trestnej veci vedenej v prípravnom konaní policajným orgánom pod sp. zn. ČTS: UIS-60/KOK-2002 bolo vykonávané skrátene vyšetrowanie, aj keď podľa právnej kvalifikácie stíhaného skutku malo byť vedené vyšetrowanie, a to najneskôr od 6. júla 2003, čím bolo v značnej miere obmedzené základné právo sťažovateľa na obhajobu zaručené v čl. 50 ods. 3 ústavy.

V prípravnom konaní v uvedenej veci nebol navyše vykonávaný dozor prokurátora nad zachovávaním zákonnosti prípravného konania. V trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi je totiž vecne a miestne príslušným súdom Okresný súd Bratislava II. Na základe príslušnosti súdu je vecne a miestne príslušným prokurátorom v uvedenej veci okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II a v rozsahu ním určenom niektorý jemu podriadený prokurátor. Opatrením generálneho prokurátora č. III Spr. 67/02-209 z 30. decembra 2002 bola podľa ustanovenia § 51 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o prokuratúre“) určená výnimka z § 46 ods. 6 citovaného zákona (správne mala byť určená výnimka z § 46 ods. 5 zákona o prokuratúre) a prikázané, aby dozor v trestnom konaní vykonával prokurátor vojenskej prokuratúry. Toto

opatrenie generálneho prokurátora má však podstatné vady, je zmätočné, neurčité a v rozpore so zákonom. Na základe takéhoto opatrenia nemohol prokurátor Vojenskej obvodnej prokuratúry Bratislava odvodzovať svoju vecnú a miestnu príslušnosť na vykonávanie dozoru nad prípravným konaním v trestnej veci sťažovateľa a faktický dozor, ktorý vykonával, nemožno pokladať za dozor nad zákonnosťou prípravného konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

Z obdobných dôvodov ani obžaloba podaná na sťažovateľa prokurátorom Vojenskej obvodnej prokuratúry Bratislava nemôže byť považovaná za obžalobu podľa § 2 ods. 8 a § 180 ods. 1 Trestného poriadku, ktorá by zakladala možnosť konať trestné stíhanie pred súdom. Taktiež faktická prítomnosť prokurátora Vojenskej obvodnej prokuratúry Bratislava na hlavnom pojednávaní nemôže byť považovaná za prítomnosť prokurátora na hlavnom pojednávaní podľa § 202 ods. 1 Trestného poriadku.

Na okresnom súde sa tak vo veci sp. zn. 3 T 77/05 koná hlavné pojednávanie bez stálej prítomnosti prokurátora na hlavnom pojednávaní a bez toho, aby bola proti sťažovateľovi podaná obžaloba. Podľa § 2 ods. 8 Trestného poriadku, trestné stíhanie pred súdmi je možné len na základe obžaloby podanej prokurátorom. Podľa § 180 ods. 1 Trestného poriadku, trestné stíhanie pred súdom sa koná len na podklade obžaloby, ktorú podáva a pred súdom zastupuje prokurátor. Za prokurátora v uvedenej trestnej veci však nemôže byť považovaný prokurátor Vojenskej obvodnej prokuratúry Bratislava, a to z dôvodu jeho zjavnej vecnej a miestnej nepríslušnosti.

Postupom okresného súdu vo veci sp. zn. 3 T 77/05 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na stíhanie spôsobom, ktorý ustanovuje zákon, zaručeného v čl. 8 ods. 2 listiny a v čl. 17 ods. 2 ústavy.

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „... Iným zásahom Okresného súdu Bratislava II vo veci sp. zn.: 3 T 77/05 bolo porušené základné právo sťažovateľa na stíhanie spôsobom, ktorý ustanoví zákon podľa čl. 8 ods. 2 Listiny

základných práv a slobôd a čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a to tým, že na Okresnom súde Bratislava II sa vo veci sp. zn.: 3 T 77/05 koná hlavné pojednávanie bez stálej prítomnosti prokurátora, teda v rozpore s ustanovením § 202 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok).

Okresnému súdu Bratislava II sa vo veci sp. zn.: 3 T 77/05 prikazuje, aby vo veci sp. zn.: 3 T 77/05 hlavné pojednávanie odročil podľa § 219 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok), ak na hlavnom pojednávaní nie je prítomný vecne a miestne príslušný prokurátor, teda Okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II, alebo niektorý ním určený, jemu podriadený prokurátor.“

Sťažovateľ zároveň žiadal priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom.

Sťažovateľ taktiež navrhol vydanie dočasného opatrenia v tomto znení: „... Okresnému súdu Bratislava II sa vo veci sp. zn.: 3 T 77/05 ukladá dočasne sa zdržať iného zásahu, a to konania hlavného pojednávania na Okresnom súde Bratislava II vo veci sp. zn.: 3 T 77/05 bez stálej prítomnosti Okresného prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava II alebo niektorého, ním určeného, jemu podriadeného prokurátora.“

II.

2.1. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2.2. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jej základných práv a slobôd dochádza postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 77/05, ktorého sa nezúčastňuje prokurátor príslušný konať vo veci podľa zákona a v ktorom ani nikdy nebola zákonne podaná obžaloba. Poukázal taktiež na porušenie svojho základného práva na obhajobu (čl. 50 ods. 3 ústavy) v prípravnom konaní. Za týchto okolností je postup okresného súdu v trestnej veci sťažovateľa (ktorý prejednáva vec na hlavnom pojednávaní) v hrubom rozpore s Listinou základných práv a slobôd, s Ústavou Slovenskej republiky a s Trestným poriadkom a dochádza ním k zásahu do základného práva sťažovateľa podľa čl. 8 ods. 2 listiny a podľa čl. 17 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd v obdobných prípadoch opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05).

Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu

základných práv a slobôd. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02) viazaní čl. 152 ods. 4 ústavy (výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou).

Podľa § 564 ods. 1 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 (zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení zákona č. 650/2005 Z. z. – ďalej len „Trestný poriadok účinný od 1. januára 2006“) trestné stíhanie začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona a úkony v ňom vykonané majú rovnaké účinky ako trestné stíhanie začaté a úkony vykonané podľa tohto zákona.

Podľa § 564 ods. 3 prvej a druhej vety Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na okresný súd pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vykoná konanie okresný súd podľa doterajších predpisov. Konanie o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu vykoná krajský súd podľa doterajších predpisov.

Podľa § 33 ods. 1 Trestného poriadku (platného do 31. decembra 2005) môže obvinený (...) uvádzať okolnosti a dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. (...)

Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia sú všetky orgány činné v trestnom konaní povinné vždy obvineného o jeho právach poučiť a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

Podľa § 254 ods. 1 Trestného poriadku (platného do 31. decembra 2005) sa prieskumná právomoc odvolacieho súdu vzťahuje nie len na zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým môže odvolateľ podať odvolanie, ale aj na správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, vrátane väd, ktoré neboli odvolaním vytýkané. Podľa § 258 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok tiež pre podstatné vady konania, ktoré rozsudku predchádzalo, najmä

preto, že v tomto konaní boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby.

Keďže po podaní obžaloby sú okresný súd (ako súd prvého stupňa konajúci v trestnej veci sťažovateľa) aj odvolací súd (v prípade podania odvolania) súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu vrátane posúdenia zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania a posúdenia, či sú splnené zákonom stanovené procesné podmienky pre konanie pred súdom v označenej trestnej veci sťažovateľa, dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa, týkajúcej sa namietaného porušenia jeho základných práv v trestnej veci, ktorá nebola v čase podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončená, k záveru o nedostatku svojej právomoci konať a rozhodnúť o sťažnosti vo veci samej (obdobne napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05).

Platná právna úprava trestného konania v súčasnosti umožňuje sťažovateľovi (ako obžalovanému) v ďalšom priebehu konania v rámci uplatnenia práva na obhajobu právne účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd garantovaných ústavou a listinou z dôvodov uvedených v sťažnosti podanej ústavnému súdu.

Za daných okolností nie je daný ústavný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v trestnej veci sťažovateľa do právomoci všeobecných súdov. Sťažovateľ môže uplatniť v rámci práva na obhajobu argumentáciu týkajúcu sa porušenia jeho základných práv priamo pred súdom prvého stupňa v rámci konania o merite veci a následne zákonom dovoleným spôsobom aj prostredníctvom využitia opravných prostriedkov v trestnom konaní.

Nevyužitie uvedených možností ochrany označených základných práv sťažovateľa nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

Z uvedených dôvodov ústavný súd, po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde, sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2.3. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (predovšetkým o jeho návrhu na vydanie dočasného opatrenia ústavným súdom) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2006